

44. Yabancı dil olarak Fransızcanın öğretiminde özgün belgelerin seçimi ve kullanım uygunlukları

Barış AYDIN¹

APA: Aydın, B. (2022). Yabancı dil olarak Fransızcanın öğretiminde özgün belgelerin seçimi ve kullanım uygunlukları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (27), 710-727. DOI: 10.29000/rumelide.1105593.

Öz

Öğrenme sürecinin temel aktörü olan öğrenenlerin öğrenme sürecini etkin biçimde tamamlayabilmelerini hedefleyen programlar doğrultusunda seçilen yabancı dil öğretim kitapları öğretmenlerin en önemli ders malzemelerinden birini oluşturmaktadır. Eğitimsel temeller üzerinde, öğrenme kuramlarına ve öğretim tekniklerine uygun olarak hazırlanan bu kitaplar öğrenenlere dört temel becerilerini geliştirmelerine yardımcı olan etkinlikler sunmaktadır. Bu etkinliklerin çıkış noktasını oluşturan belgelerin seçimi alan uzmanlarının, kitap yazarlarının ve araştırmacıların dikkatini çekmektedir. Özellikle öğrenme ortamını zenginleştiren, öğrenilen dilin paylaşılan kültürünü sınıf ortamına taşıyan özgün belgelerin seçildiği ve kullanıldığı ders kitapları öğrenci güdülenmesinde de önemli rol oynamaktadır. Öğrenilen dili anadili olarak konuşanların özgün iletişim gereksinimleri için oluşturduğu bu belgeler öğrenenlere dilin en doğal halini de sunmaktadır. Bu nedenle de amacı yabancı dilde iletişim kurma becerisi kazandırmak olan çağdaş yöntemlerin vazgeçilmezidir. Bu çalışmada Fransızcanın yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan bir ders kitabının okuduğunu anlama becerisi kazandırmaya yönelik etkinliklerinde kullanılan belgelerin seçiminde ölçütlere ne oranda uyulduğunun belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla, her eğitimsel birim, daha önce bu alanda çalışma yapmış araştırmacılardan derlenen ölçütler ışığında, önerilen belgelerin ölçütlerle uyumu açısından ayrı ayrı incelenmiştir. Bütüncü (“Le nouvel Édito Niveau B1”) oluşturan tüm belgelerin ayrı ayrı ölçütlere uyumu belirlenmeye çalışıldığı gibi eğitimsel birimler de ayrı ayrı bu açıdan incelenmiştir. Çalışmada belge türlerine ve ölçütlere göre de bulgulara ulaşılmış ve bu bulgulardan hareketle öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Fransızca ders kitabı, okuduğunu anlama becerisi, özgün belgeler, Le nouvel Édito Niveau B1

Selection of authentic materials and their suitability for use in teaching French as a foreign language

Abstract

The foreign language textbooks chosen in line with the programs aiming to enable the learners, who are the main actors of the learning process, to complete the learning process effectively, constitute one of the most important course materials for the teachers. These books offer activities that help learners develop their four basic skills. In particular, textbooks that enrich the learning environment and bring the shared culture of the learned language to the classroom environment, in which authentic materials are selected and used, play an important role in student motivation. These materials, which are created for the authentic communication needs of native speakers of the learned

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Fransız Dili Eğitimi ABD (Ankara, Türkiye), barisa@hacettepe.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6303-9299 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 18.03.2022-kabul tarihi: 20.04.2022; DOI: 10.29000/rumelide.1105593]

language, also offer the learners the most natural state of the language. It is indispensable for contemporary methods whose aim is to make acquire the ability to communicate in a foreign language. In this study, it is aimed to determine the authenticity levels of the materials used in the activities aimed at acquisition of reading comprehension skills of a course book used in the FLT. For this purpose, each educational unit was examined separately in terms of the authenticity level of the proposed materials, in the light of criteria compiled from researchers who have worked in this field before. It has been tried to determine the authenticity levels of all the materials that make up the corpus, as well as to determine the authenticity levels of the educational units separately. Findings were reached according to material types and criteria, and suggestions were developed based on these findings.

Keywords: French textbook, reading skills, authentic materials, Le nouvel Édito Niveau B1

1. Giriş

Yabancı dil öğretim/öğrenim sürecinde hedef, öğrenenlerin iletişimsel ve dilsel gereksinimlerini göz önünde bulundurarak, öğrenme ortamının tüm bileşenlerini bu ortamın baş aktörü olan öğrenenin öğrenme sürecini kolaylaştırmak için seferber etmektir. Bu seferberliğin yürütücüsü de elbette diğer tüm bileşenleri harekete geçiren öğretendir. Öğretenler, öğrenme sürecinin merkezinde bulunan öğrenenin tüm özelliklerini göz önünde bulundurarak, uygun öğretim programını, yöntem ve teknikleri ve elbette en uygun ders malzemelerini seçer.

İletişimsel, dilsel ve toplumdilbilimsel hedeflere ulaşabilmek için kullanılan ders malzemelerinin başında geleneksel yöntemlerden bugüne ders kitapları gelmiştir. Kimi zaman merkezde kimi zaman geri planda da olsa her zaman bir başvuru kaynağı olarak öğreten ve öğrenen için önem taşımıştır. Yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitapları öğrenenlerin yaşına ve dil düzeyine uygun bir biçimde, güncel yöntem ve yaklaşımlara göre hazırlanmakta olup belirlenen hedefleri kazandıracak biçimde oluşturulmuş eğitsel birimlerle (Fr. unité didactique) içeriği öğrencilere sunmaktadır. Dört temel dil becerisini geliştirmeye yönelik etkinliklerden oluşan eğitsel birimler, söz konusu becerilerin geliştirilmesini kolaylaştıracak ders malzemelerini de içermektedir. Bu malzemeler kimi zaman üretilmiş belgeler (Fr. document fabriqué) kimi zaman da özgün belgeler (Fr. document authentique) olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde iletişimsel yaklaşımın benimsenmesiyle birlikte adını sıkça duyduğumuz özgün ders malzemeleri birçok araştırmaya konu olmuş (Duda ve ark., 1972; Bérard, 1991; Barrière, 2003; Cuq, 2003; Cuq ve Gruca, 2003; Lemeunier-Quérou, 2006; Yetiş, 2010; Aydın, 2019; Günday ve Aycan, 2020), öğrenme sürecindeki katkılarının yanında olumsuz olan (olabilecek) yönleri de tartışılmıştır (Duda ve ark., 1972; Aydın, 2019). Bu çalışmaların bir bölümü öğretmenlerin öğrenme ortamına taşıdıkları (taşıyabilecekleri) özgün ders malzemeleri ile ilgiliyken bir bölümü de yabancı dil öğretim kitaplarında kullanılan özgün ders malzemeleriyle ilgilidir. Ders kitaplarında kullanılan özgün ders malzemeleri ile ilgili araştırmalarda da daha çok bu ders malzemelerinin kullanım sıklığı araştırılmış; farklı düzeydeki kitaplardaki kullanım sıklıkları karşılaştırılmıştır (Günday ve Aycan, 2020; Aydın, 2019; ...).

Günday ve Aycan'ın (2020) görsel ders malzemeleri konusunda yaptıkları araştırma sonuçlarına göre “... Edito A1 düzeyindeki yöntem kitabında 421 otantik görsel kullanılırken, Edito A2 düzeyindeki yöntem kitabında 209 otantik görsel kullanılmıştır”. Bu verilere göre başlangıç düzeyi ders kitaplarında özgün ders malzemesi kullanımının sonraki düzeylere oranla daha fazla olduğunu göstermiştir.

Ders kitaplarında özgün ders malzemesi kullanımının elbette hedef dili konuşanların kültürlerinin sınıf ortamına taşınmasındaki katkısı tartışılmaz. Kültürün aktarımının yanında gerçek ve özgün iletişim durumlarını öğrenme ortamına taşıyarak hedef dili anadili olarak konuşanların özgün dil kullanımlarının gözlenmesine olanak sağlaması açısından da bu ders malzemelerinin önemi büyüktür. Özellikle görsel “özgün malzemeler sayesinde, öğrenci öngörü (veya tahmin etme) aşamasında ders kitabında ele alınacak konuya yakınlabilir. [...] dildışı ve çokanamlı olan bu görsel malzemeler öğretmene, sınıf içinde öğrencilerin kendilerini özgürce ifade edebilecekleri rahat bir ortam yaratma fırsatı sunar” (Aydın, 2019, s. 227).

Özgün ders malzemelerinin “özgün”lüğü üzerine görüş ayrılıkları da alanın bir başka tartışma konusu olarak dikkat çekmektedir. Bu tartışmaların dışında özgün ders malzemelerini gerçekten “özgün” yapan özellikler de birçok araştırmacı tarafından ortaya konmuş ve her yönüyle değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada Diller için Avrupa Ortak Başvuru Çerçevesi'nin tanımladığı dil düzeyleri arasında “eşik düzey” (Fr. niveau seuil) olarak adlandırılan B1 düzeyinde hazırlanıp Didier Yayınevi tarafından 2012 yılında basılan ve yabancı dil olarak Fransızca öğretiminde kullanılan *Le nouvel Édito (Niveau B1)* isimli öğrenci ders kitabını inceleyeceğiz. Çalışmanın ilk bölümünde öğrenme ortamında ders malzemesinin yerini tartışacak; daha sonra, özgün ders belgelerini diğer belgelerden ayıran özellikleriyle birlikte ele alacağız. Özgün ders malzemeleri ile ilgili yapılan sınıflandırmaların tartışılacağı bölümün ardından okuduğunu anlama becerisini geliştirmek için seçilip bütüncemizi oluşturan ders kitabında kullanılmış belgeleri Yetiş'in (2010) derlediği on dört ölçütten yola çıkarak inceleyecek ve ne ölçüde özgün özellik gösterdiklerini belirlemeye çalışacağız. Elde edilen veriler ışığında yabancı dil olarak Fransızca öğretiminde kullanılan B1 düzeyindeki ders kitabı *Le nouvel Édito*'da kullanılan belgelerin özgünlük düzeylerini ve genel anlamda da bu kitabın okuduğunu anlama etkinliği açısından özgün ders malzemesi kullanım düzeyini ortaya koymaya çalışacağız.

2. Öğrenme ortamları

Öğrenme ortamları anadil edinim sürecinin doğal ortamından farklı olarak yapılandırılmış yapay (Fr. artificiel) ortamlardır. Bebek, anadilinin ritmine, tonlamalarına anne karnında aşına olmaya başlar ve başta annesi olmak üzere çevresiyle giriştiği etkileşim sonucunda çok kısa zamanda anadilinde dilsel iletişim kurmaya başlar. Anadilini edinim süreci “zaman içerisinde farklı deneyimlerin birbirini izlemesi ve birikmesiyle gerçekleşir” (Korkut, 2018, s. 25). Yabancı veya ikinci, üçüncü bir dili öğrenenler ise, anadilini “edinen” bebekten farklı olarak, yapılandırılmış bir ortamda, bu ortamı oluşturan bileşenlerle sınırlı zaman aralığında kurduğu etkileşim ile öğrenme sürecine girerler.

Çağdaş yaklaşımlarla birlikte öğrenme sürecinin merkezine **öğrenen** yerleştirilmiş; öğrenme ortamını oluşturan diğer tüm bileşenler öğrenenin gereksinimlerini karşılayarak belirlenen iletişimsel/dilsel hedeflere ulaşmada destek olacak biçimde konumlanmıştır.

Öğrenen öznenin bu süreçteki rehberi olarak öğrenme ortamında yerini alan **öğreten** ise öğrenme sürecini kolaylaştırıcı rolünün gereği olarak diğer tüm bileşenleri harekete geçirmek durumundadır. İzlenen **yönteme** uygun olarak hazırlanmış **program** çerçevesinde belirlenmiş **teknikleri**, **ders malzemelerini** öğrenme ortamında en etkin biçimde kullanmak; etkinliklerde öğrenenlerle etkileşim içinde olarak yol gösterici rolünü yerine getirmek öğretmenin en temel görevlerindedir. Çoğu zaman ders kitabı seçiminde belirleyici olmasa da öğretmenlerin sürece katkı sağlayacak ve hedeflere ulaşmayı

kolaylaştıracak destekleyici ders malzemelerini ve belgeleri (Fr. document) öğrenenlerle buluşturarak öğrenme ortamını zenginleştirmek gibi bir sorumluluğu da bulunmaktadır.

3. Dil öğretiminde kullanılan kitaplarda belge türleri

Geleneksel yöntemlerden bugüne öğrenme ortamındaki yeri zaman zaman değişse de varlığı yadsınamayacak temel başvuru kaynağı her zaman ders kitapları olmuştur. Fransızcanın yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan kitaplar güncel yaklaşımlara göre, hedef kitlenin gereksinimleri göz önünde bulunarak hazırlanmakta ve içerdiği etkinlikler sayesinde öğrenenlerin dört temel dil becerisini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Günümüzde *Diller için Avrupa Ortak Başvuru Çerçevesi*'nde sunulan ilkeler çerçevesinde öğrenenlerin iletişim becerilerini geliştirme hedefiyle oluşturulan bu ders kitapları, çağdaş yaklaşımların önerdiği türde belgelerin kullanıldığı etkinliklere yer vermektedir.

Eğitsel birimlerin bütüncül anlama (Fr. compréhension globale) ve ayrıntılı anlama (Fr. compréhension détaillée) aşamalarında kullanılan bu belgeler hedeflenen beceriye göre yazılı, işitsel ya da görsel/işitsel nitelikte olabilmektedir. Bu özelliğinin dışında geldiği kaynağa göre de üretilmiş (Fr. document fabriqué), özgün (Fr. document authentique) ve eğitime uyarlanmış (Fr. document pédagogique) olarak incelenebilmektedir. Bu belgeler bir yandan duyduğunu ya da okuduğunu anlama çalışmalarına kaynaklık ederken bir yandan da iletişimsel hedefe bağlı olarak öğretilmesi/öğrenilmesi hedeflenen dilsel unsurların sunulup işlevinin kavramlaştırıldığı saptama (Fr. repérage) ve kavramlaştırma (Fr. conceptualisation) aşamalarına veri sağlamaktadır. Dilsel unsurların işlevinin kavrandığı bu aşamalara kaynaklık eden belgelerden elde edilen veriler bir bütüncü oluşturur.

Çalışmamızın konusu gereği bütüncemizi, seçilen kitabın okuduğunu anlama becerisini geliştirmek üzere hazırlanmış bölümlerinde kullanılan belgeler oluşturacaktır.

3.1. Üretilmiş belgeler

Bu belgeler, belirlenen hedeflere ulaşabilmek amacıyla kitapları hazırlayanlar tarafından oluşturulan belgelerdir. Kazandırılmak istenen iletişimsel hedefe uygun bir biçimde yazılan bu belgeler “her parçası bir kitap yazarı ya da bir öğretmen tarafından üretilmiş” (Robert, 2002, s. 14) olduğundan gerçek iletişim durumlarını ve özgün dilsel ürünleri yansıtmayabilir, dolayısıyla dilin doğal halini öğrenme ortamına taşıyamayabilir.

Örneğin hedef dili anadili olarak konuşan iki kişinin gerçek bir iletişim durumunda gerçekleşecek tanışma sahnesindeki diyaloglar ile bir öğretmen ya da kitap yazarı tarafından bir gereksinimi karşılamak üzere yazılan diyalog arasında farklılıklar olabilir. Doğalıktan uzak olma riski taşıyan bu tür yazılı belgelerin belki de tek olumlu yanı, öğrenenin dikkatini başka yapılara çekmeden hedef dilsel yapıya odaklaması olmaktadır. Bu tür belgeler iletişimsel yaklaşımın etkisiyle hazırlanan yabancı dil öğrenim kitaplarının kullanılmaya başlandığı yıllara kadar oldukça revaçta olmuştur. İletişimsel yaklaşımın temel ilkesi olan öğrenenlerin dilsel ve iletişimsel gereksinimlerini karşılama ilkesi gereğince yavaş yavaş yerini özgün belgelere bırakmaya başlayan üretilmiş belgelerin günümüzde halen kullanıldığını görmekteyiz.

3.2. Özgün belgeler

Özgün belgeler, üretilmiş belgelerden farklı olarak “Fransızca konuşanlarca oluşturulmuş her türden iletidir: dolayısıyla sınıf için tasarlanmamış her şeyi işaret eder” (Cuq ve Gruca, 2003, p. 29). Sınıf için

tasarlanmamış olması nedeniyle ve hedef dili anadili ya da en azından iletişim dili olarak kullananlarca günlük yaşamda dilin kullanıldığı her alanda gerçek iletişim gereksinimlerini karşılamak için üretildiklerinden üretilmiş belgelerden daha etkili ders malzemeleridirler. Aydın'a (2019, s. 20) göre de "özgün belge sınıf için değil, dili anadil olarak konuşanların günlük, kültürel ya da sanatsal yaşantısındaki gerçek bir iletişim durumu için tasarlanmış olsa da dil sınıfında kullanımı öğrenene bu dili anadil olarak konuşanların kültürüyle bütünleşmede yardımcı olmaktadır".

Özgün belgeler, hedef dili anadil olarak konuşanların her türden iletişim durumunda ürettikleri dilsel ürünler olduğundan, çok farklı türlerde karşımıza çıkabilmektedir. Bazen bir şarkı, bazen bir hava durumu bülteni, bazen de bir afiş olarak öğrenme ortamına taşınan bu ders malzemeleri aynı zamanda öğrencilerin güdülenme düzeylerini arttırmada da etkili olmaktadır. Çeşitlilik göstermesi nedeniyle öğrenenlerin güdülenmesini kolaylaştıran bu belgeler Cuq ve Gruca (2013) tarafından altı başlık altında sınıflandırılmıştır:

Tablo 1: Cuq ve Gruca'nın (2013) özgün belge sınıflandırması

1	[G] Günlük yaşamdan belgeler	Kent planı, tren saatleri, turistik kitapçıklar vb.
2	[R] Resmî belgeler	Kayıt fişleri, banka hesabı açmak ya da oturma izni almak için formlar vb.
3	[Y] Yazılı, işitsel ya da televizyon temelli medya belgeleri	Makaleler, hava durumu bültenleri, burçlar, reklam, dizi vb.
4	[İŞ] İşitsel belgeler	Röportajlar, şarkılar, canlı konuşmalar, kendiliğinden gelişen fikir alışverişleri vb.
5	[MR] Metin ve resimleri bir araya getiren belgeler	Filmler, çizgi romanlar vb.
6	[İK] İkonografik belgeler	Fotoğraflar, tablolar, karikatürler vb.

Yabancı dil öğretiminde kullanılan özgün belgelerin seçiminde aranan ölçütler üzerine çalışmaları (Bérard, 1991; Barrière, 2003; Cuq & Gruca, 2003; Lemeunier-Quére, 2006) bir araya getiren Yetiş (2010), on dört madde önerir. Buna göre sınıf ortamına taşınacak bir özgün belgede özetle aşağıdaki özellikler aranmaktadır:

- 1- Öğrenenlerin düzeyine uygun olmalıdır;
- 2- Fransızca konuşanların sesinin günlük kullanım bağlamlarında zenginliği ve çeşitliliğini yansıtmalıdır;
- 3- Hedef dilin kültürünü çalıştırabilmelidir;
- 4- Hedef dilin medeniyetini çalıştırabilmelidir;
- 5- Günlük yaşamın ve gündemin sorunlarını ele almalıdır;
- 6- İleri düzey için uzun; orta düzey için daha kısa; başlangıç düzeyi içinse çok daha kısa olmalıdır;
- 7- Çeşitlilik göstermelidir;
- 8- Geliştirilmesi beklenen becerilere uygun olmalıdır;

- 9- Değişik iletişim durumlarını yansıtmalıdır;
- 10- Öğrenenlerin yaşına ve ilgi alanlarına uygun olmalıdır;
- 11- Öğrenilen dilin konuşulduğu ülkenin gündemi ve yaşamıyla ilişkili olmalıdır;
- 12- Kaynağı gösterilmiş olmalıdır;
- 13- Tarihi bulunmalıdır (bağlamı anlamak için);
- 14- Yazarı (üreteni) bulunmalıdır.

4. Yöntem

Bu çalışmada “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, alguların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 41) yöntemi olan nitel araştırma yöntemlerinden olup Yıldırım ve Şimşek’in “... araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” diyerek tanımladığı (Yıldırım ve Şimşek, a.g.e., s.187) doküman analizi modeli kullanılacaktır.

Çalışmada, Yetiş’in (2010) derlediği özgün ders malzemesinin seçimi ve kullanımı konusundaki ölçütleri bütüncü oluşturulan belgelerin incelenmesinde kullanılacaktır. Ancak bu çalışmaya özgü olarak on dört madde on maddeye indirilmiştir. Kitap yazarlarını düzey konusunda titiz davrandıkları savından yola çıkarak ilk madde ölçütler arasına alınmamıştır. Bunun dışında, kültür ve medeniyet ile ilgili maddeler (3 ve 4) tek maddede ele alınmış; tek bir belgenin çeşitlilik gösteremeyecek olması ve değişik iletişim durumlarını sunamayacak olması nedeniyle de 7. ve 9. maddeler dışarıda bırakılmıştır. Buna göre ölçütler şöyle oluşmuştur:

- Ö1- Fransızca konuşanların sesinin günlük kullanım bağlamlarında zenginliği ve çeşitliliğini yansıtmalıdır;
- Ö2- Hedef dilin kültürünü/medeniyetini çalıştırabilmelidir;
- Ö3- Günlük yaşamın ve gündemin sorunlarını ele almalıdır;
- Ö4- İleri düzey için uzun; orta düzey için daha kısa; başlangıç düzeyi içinse çok daha kısa olmalıdır;
- Ö5- Geliştirilmesi beklenen becerilere uygun olmalıdır;
- Ö6- Öğrenenlerin yaşına ve ilgi alanlarına uygun olmalıdır;
- Ö7- Öğrenilen dilin konuşulduğu ülkenin gündemi ve yaşamıyla ilişkili olmalıdır;
- Ö8- Kaynağı gösterilmiş olmalıdır;
- Ö9- Tarihi bulunmalıdır (bağlamı anlamak için);
- Ö10- Yazarı (üreteni) bulunmalıdır.

4.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı, okuduğunu anlama etkinliklerinde kullanılan ve bütüncemizi oluşturan özgün belgelerin özgün ders malzemesi ölçütleri açısından incelenmesi ve sınıf ortamına taşınmak için gerekli özellikleri ne kadar taşıdıklarının (özgünlük düzeylerinin) belirlenmesidir. Elde edilen verilerden yola çıkarak özgün belge seçimi ile ilgili sonuçlara ulaşılabilecek ve öneriler geliştirilecektir.

4.2. Araştırmanın önemi

Fransızcanın yabancı dil olarak öğretimine yönelik hazırlanmış ders kitaplarında çeşitli türde özgün belgeler kullanılmaktadır. Birçok araştırmacı, bu belgeleri türlerine göre karşılaştırmalı ya da bir tür üzerinde kullanım sıklığı konusunda veri elde edilen önemli çalışmalarla ele almıştır. Bu araştırmanın diğer çalışmalardan ayrılan yanı, bütüncemizi oluşturan ve okuduğunu anlama becerisi için önerilen özgün belgelerin, Yetiş'in (2010) derlediği ölçütlerden hareketle belirlediğimiz on adet ölçüte ne oranda uyduğunu belirlemeye yönelik olmasıdır.

4.3. Bütünce

Araştırmamızda bütüncemizi yabancı dil olarak Fransızca öğretiminde kullanılan B1 düzeyindeki *Le nouvel Édito* (2012) kitabının okuduğunu anlama bölümlerinde önerilen belgeler oluşturmaktadır. Özellikle “eşik düzey” olarak adlandırılan bir düzeye (B1 düzeyi) ve “bağımsız kullanıcı” denilen hedef kitleye yönelik bir kitap seçilmiştir. Bütüncemizi oluşturan belgelerin sunulduğu *Le Nouvel édito* (Niveau B1), Didier Yayınları tarafından üniversite öğrencileri, genç yetişkinler ve yetişkinlere yönelik, *Diller için Avrupa Ortak Başvuru Çerçevesi*'nde tanımlanan B1 düzeyini hedefleyen bir kitaptır. Her biri farklı bir temayı ele alan dokuz eğitsel birimden oluşan kitapta “Frankofoni ile ilgili geniş bir özgün ve güncel belge tercihi” (Heu ve ark., a.g.e.) olması da bu kitabın bütünce olarak seçilmesinde etkili olmuştur. Kitabı oluşturan her eğitsel birim ayrıca iki ayrı dosyadan oluşmaktadır.

Bütüncemizi oluşturan kitabın eğitsel birim başlıkları ve dosya adları aşağıdaki gibidir:

Tablo 2: Eğitsel birimler

No	Eğitsel birim başlığı	Dosya no	Dosya adı	Sayfa
1	Vivre ensemble	1	Sous le même toit	14
		2	A table !	22
2	Au travail !	1	Ça va les études ?	32
		2	A chacun son métier	40
3	Faites passer le message !	1	C'est d'actualité	50
		2	Tous en ligne !	58
4	Entre nous...	1	C'est de famille	68
		2	Affaires de cœur	76
5	A l'horizon	1	Bon voyage !	86
		2	Bonne route !	94
6	Du nécessaire au superflu	1	Consommer et jeter	104
		2	A loisirs	112

7	Tous citoyens	1	Engageons-nous !	122
		2	Rendre justice	130
8	Perles de culture	1	L'amour de l'art	140
		2	La belle histoire	148
9	Ainsi va le monde	1	Vivre l'Europe	158
		2	Si loin, si proches	166

4.4. Araştırmanın sınırlılıkları

Araştırmaya konu olan inceleme sadece öğrenci kitabıyla sınırlı tutulmuştur. Alıştırma kitabı, öğretmen kitabı ve diğer destekleyici kaynaklar ele alınmamıştır.

5. Bulgular

Bütüncemizi oluşturan belgelerin sunulduğu kitap her biri ikişer dosyadan oluşan toplam dokuz eğitsel birimden oluşmaktadır. Araştırmamıza konu olan özgün belgeleri incelemek için her eğitsel birimde yer alan dosyaların bütünü ele alınmıştır. Eğitsel birimlerde “okuduğunu anlama” (Fr. compréhension écrite) becerisini geliştirmek için sunulan etkinliklerde verilen her metin ayrı ayrı incelenerek; yukarıdaki ölçütler açısından değerlendirilmiştir. Böylece her ünitenin özgünlük ölçütlerine uyum oranı belirlenmiştir.

Bu bölümde, Tablo 2’de başlıkları verilen her eğitsel birim ayrı ayrı incelenecektir. Her eğitsel birimde “okuduğunu anlama” becerisine yönelik etkinliklerde kullanılan özgün belgeler hem Tablo 1’de sunulan türlerine göre sınıflandırılacak hem de Yetiş’in (2010) derlediği ölçütlerden seçilen on ölçüte göre değerlendirilecektir. Her tabloda etkinliklerde sunulan her özgün belgenin belirlenen özgünlük ölçütlerine uyup uymadığı gösterilecek; uyum gösterilen her ölçüt (+) işareti ile belirtilecektir.

5.1. Eğitsel birim 1

“Vivre ensemble” (“Birlikte yaşamak) başlıklı bu eğitsel birimde okuduğunu anlama etkinliklerinde toplam on adet belge önerilmiştir. Tablo 3’te “Tür” başlığı altındaki sütunda da görüleceği gibi, belgelerden altısının Cuq ve Gruca’nın (a.g.e.) sınıflandırmasına göre “Yazılı, işitsel ya da televizyon temelli medya belgeleri” (Y) türünde; üçünün “ikonografik belgeler” (İK) türünde; birinin de “Metin ve resimleri bir araya getiren belgeler” (M) türünde olduğu saptanmıştır. Eğitsel birimde, okuduğunu anlama etkinliklerinde kullanılan özgün belgelerin özgünlük ölçütlerine uyum düzeyi toplamda %79 olarak gerçekleşmiştir.

Söz konusu belgelerden beş tanesinin (1a, 1d, 1e, 1f ve 1j) belirlenen ölçütlere tam bir uyum göstererek %100 oranını yakaladığı görülmüştür. Bir başka bulgu ise bu beş belgeden dördünün (Y) türünde, bir tanesinin de (M) türünde olduğudur. Eğitsel birim 1’de en düşük özgünlük düzeyine sahip belgenin %20 oranıyla (İK) türünde (1i) olduğu da gözlenmiştir. En yüksek ve en düşük oranlar “Özgünlük düzeyi” başlığını taşıyan sütunda koyu karakterlerle gösterilmiştir. Ayrıca “Belge no.” başlıklı sütunda da ilgili belgeler koyu olarak gösterilmiştir.

Eğitsel birim 1 ile ilgili bir diğer bulgu ise “Ö6” olarak ifade edilen “öğrenenlerin yaşına ve ilgi alanlarına uygun olmalıdır” ölçütüne %100 oranında ulaşmış olmasıdır. Ölçütler arasında en düşük değeri %60 ile

“Ö4” ve “Ö9” ölçütleri almıştır. Bunlar sırasıyla “ileri düzey için uzun; orta düzey için daha kısa; başlangıç düzeyi içinse çok daha kısa olmalıdır” ve “tarihi bulunmalıdır” ölçütleridir.

Tablo 3: Eğitsel birim 1’de bulunan özgün belgelerin ölçütlerle karşılaştırılması

Belge no.	Tür	Sayfa	ÖLÇÜTLER										Özgünlük düzeyi(%)	
			Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10		
1a	Y	14	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
1b	İK	15		+	+	+	+	+	+	+	+		+	80
1c	Y	17	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	90
1d	Y	17	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
1e	Y	20	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
1f	M	21	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
1g	Y	22	+	+	+		+	+	+	+				70
1h	İK	26		+				+	+					30
1i	İK	28			+			+						20
1j	Y	28	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
%			70	90	90	60	80	100	90	80	60	70		%79

5.2. Eğitsel birim 2

“Au travail!” (“İş başına!”) başlıklı bu eğitsel birimde okuduğunu anlama etkinlikleri için seçilmiş toplam on bir adet belge bulunmaktadır. Bu belgelerden altısı (Y) türünden tercih edilmiş iken beş tanesi de (İK) türünden seçilmiştir. Bu eğitsel birimde, okuduğunu anlama etkinliklerinde kullanılan özgün belgelerin ölçütlere uyum düzeyi ise toplamda %80 olarak gerçekleşmiştir.

Bu eğitsel birimde ölçütlerle uyumu en yüksek belge %100’lük bir skor ile (Y) türünden, “2k” numaralı belge olmuştur. Aynı eğitsel birimde %50’lik uyum ile en düşük skoru gerçekleştiren (İK) türünden “2j” belgesi olmuştur.

Ölçütler açısından bakıldığında ise Ö5 (geliştirilmesi beklenen becerilere uygun olmalıdır) ve Ö6 (öğrenenlerin yaşına ve ilgi alanlarına uygun olmalıdır) ölçütlerinin %100 oranında gerçekleştiği görülmüştür. Ö1 (Fransızca konuşanların sesinin günlük kullanım bağlamlarında zenginliği ve çeşitliliğini yansıtmalıdır) ölçütünün %54,54 ile en düşük gerçekleşen ölçüt olduğu da bir başka bulgu olmuştur.

Tablo 4: Eğitsel birim 2’de bulunan özgün belgelerin ölçütlerle karşılaştırılması

Belge no.	Tür	Sayfa	ÖLÇÜTLER										Özgünlük düzeyi (%)	
			Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10		
2a	Y	32		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	90
2b	İK	33		+	+		+	+	+	+	+	+		70
2c	Y	35	+	+	+	+	+	+		+	+	+		90
2d	Y	38			+	+	+	+	+	+	+	+	+	80
2e	İK	38	+		+	+	+	+	+	+		+		70
2f	İK	39		+	+	+	+	+	+	+	+	+		80
2g	İK	40	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	90
2h	Y	41		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	90
2i	Y	44	+	+	+	+	+	+	+					70
2j	İK	46	+	+		+	+	+						50
2k	Y	46	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
%			54,54	81,81	90,9	90,9	100	100	81,81	72,72	63,63	63,63		80

5.3. Eğitsel birim 3

“Faites passer le message” (“Mesajı iletin”) başlıklı eğitsel biriminde okuduğunu anlama etkinlikleri için seçilmiş toplam dokuz adet belge bulunmaktadır. Bu belgelerden sekiz tanesi (Y) türünde iken bir tanesi de (İK) türünden seçilmiştir. Eğitsel birim 3’te, okuduğunu anlama etkinliklerinde kullanılan özgün belgelerin ölçütlere uyum düzeyi %84,4 ile ilk iki eğitsel birimin önüne geçmiştir.

Özgünlük ölçütlerine uyum açısından öne çıkan iki belge de %100’lük skorları ile (Y) türünden, “3b” ve “3g” numaralı belgeler olmuştur. Aynı eğitsel birimde %70’lik oranları ile en düşük skoru gerçekleştiren belgeler (İK) türünden “3d” belgesi ve (Y) türünden “3h” ve “3i” belgeleri olmuştur.

Ölçütler açısından da yine Ö5 (geliştirilmesi beklenen becerilere uygun olmalıdır) ve Ö6 (öğrenenlerin yaşına ve ilgi alanlarına uygun olmalıdır) ölçütlerinin %100 oranlarıyla öne çıkmıştır. Ö1 (Fransızca konuşanların sesinin günlük kullanım bağlamlarında zenginliği ve çeşitliliğini yansıtmalıdır) ölçütü de yine %44,44 ile en düşük gerçekleşen ölçüt olmuştur.

Tablo 5: Eğitsel birim 3'te bulunan özgün belgelerin ölçütlerle karşılaştırılması

Belge no.	Tür	Sayfa	ÖLÇÜTLER										Özgünlük düzeyi %
			Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	
3a	Y	50		+	+		+	+	+	+	+	+	80
3b	Y	51	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
3c	Y	53	+	+	+	+	+	+	+		+	+	90
3d	İK	53		+	+	+	+	+	+			+	70
3e	Y	56		+	+	+	+	+	+	+	+	+	90
3f	Y	57	+	+		+	+	+	+	+	+	+	90
3g	Y	59	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
3h	Y	62		+	+	+	+	+	+	+			70
3i	Y	64			+	+	+	+		+	+	+	70
%			44,44	88,88	88,88	88,88	100	100	88,88	77,77	77,77	88,88	%84,4

5.4. Eğitsel birim 4

“Entre nous...” (“Aramızda...”) başlıklı dördüncü eğitsel birime okuduğunu anlama etkinlikleri için seçilmiş toplam on adet belge bulunmaktadır. Bu belgelerden beş tanesi (Y) türünde beş tanesi de (İK) türünden seçilmiştir. Eğitsel birim 4’te, okuduğunu anlama etkinliklerinde kullanılan özgün belgelerin ölçütlerle uyum düzeyi toplamda %71 olarak gerçekleşmiştir.

Bu eğitsel birimde (Y) türündeki 4d belgesinin %100’lük skoru ile öne çıktığı görülmüştür. Aynı eğitsel birimde %40’lık uyum düzeyi ile en düşük skoru gerçekleştiren belge (İK) türünden “4g” belgesi olmuştur.

Ölçütler açısından ise Ö5 (geliştirilmesi beklenen becerilere uygun olmalıdır) ve Ö6 (öğrenenlerin yaşına ve ilgi alanlarına uygun olmalıdır) ölçütlerinin yanı sıra yine %100’lük oranıyla Ö4 (ileri düzey için uzun; orta düzey için daha kısa; başlangıç düzeyi içinse çok daha kısa olmalıdır) ölçütü öne çıkmıştır. Ö1 (Fransızca konuşanların sesinin günlük kullanım bağlamlarında zenginliği ve çeşitliliğini yansıtmalıdır) ölçütü de %30 ile en düşük gerçekleşen ölçüt olmuştur.

Tablo 6: Eğitsel birim 4’te bulunan özgün belgelerin ölçütlerle karşılaştırılması

Belge no.	Tür	Sayfa	ÖLÇÜTLER										Özgünlük düzeyi (%)
			Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	
4a	Y	68		+	+	+	+	+	+	+	+	+	90
4b	İ	69				+	+	+	+			+	50
4c	İ	69		+	+	+	+	+	+		+	+	80
4d	Y	71	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
4e	İ	75		+		+	+	+	+			+	60

4f	Y	76	+	+		+	+	+	+				60
4g	İ	76				+	+	+				+	40
4h	Y	76		+	+	+	+	+	+				60
4i	İ	77			+	+	+	+	+	+	+	+	80
4j	Yşiiir	80	+	+	+	+	+	+		+	+	+	90
%			30	70	60	100	100	100	80	40	50	80	%71

5.5. Eğitsel birim 5

“À l’horizon” (“Ufukta”) başlıklı bu eğitsel birimde okuduğunu anlama etkinlikleri için seçilmiş toplam belge sayısı 8’dir. Bu belgelerden dördü (Y) türünden, ikisi (İK) türünden, yine iki tanesi de (G) türünden seçilmiştir. Bu eğitsel birimde, okuduğunu anlama etkinliklerinde kullanılan özgün belgelerin ölçütlere uyum düzeyi toplamda %62,5 olarak gerçekleşmiştir.

Bu eğitsel birimde (Y) türündeki 5a belgesinin %100’lük skoru ile ilk sırayı aldığı görülmüştür. Aynı eğitsel birimde %40’lık uyum düzeyi ile en düşük skoru gerçekleştiren belge (İK) türünden “5b” belgesi olmuştur.

Ölçütler açısından ise %100’lük oranlarıyla Ö4 (ileri düzey için uzun; orta düzey için daha kısa; başlangıç düzeyi içinse çok daha kısa olmalıdır), Ö5 (geliştirilmesi beklenen becerilere uygun olmalıdır) ve Ö6 (öğrenenlerin yaşına ve ilgi alanlarına uygun olmalıdır) ölçütleri öne çıkmıştır. Eğitsel birim 5’te en az yüzdeye sahip ölçüt ise %25 ile Ö3 (günlük yaşamın ve gündemin sorunlarını ele almalıdır) olmuştur.

Tablo 7: Eğitsel birim 5’te bulunan özgün belgelerin ölçütlerle karşılaştırılması

Belge no.	Tür	Sayfa	ÖLÇÜTLER										Özgünlük düzeyi (%)	
			Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10		
5a	Y	86	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	90
5b	İ	87				+	+	+					+	40
5c	Y	89	+	+		+	+	+	+	+				70
5d	G	92		+		+	+	+	+	+	+			70
5e	G	94				+	+	+		+	+			50
5f	İ	95		+		+	+	+		+		+		60
5g	Y	95	+		+					+	+	+		50
5h	Y	98			+	+	+	+		+	+	+		70
%			37,5	50	25	87,5	87,5	87,5	37,5	87,5	62,5	62,5	%62,5	

5.6. Eğitsel birim 6

“Du nécessaire au superflu” (“Gerekliden gereksize”) başlıklı bu eğitsel birimin okuduğunu anlama etkinlikleri için on bir belge sunulmuştur. Bu belgelerden altısı (Y) türünden (biri şarkı ve sözleri), dördü (İK) türünden, biri de (G) türünden seçilmiştir. Bu eğitsel birimde, okuduğunu anlama etkinliklerinde kullanılan özgün belgelerin ölçütlere uyum düzeyi toplamda %71,81 olarak gerçekleşmiştir.

Eğitsel birim 6'da ölçütlere uyum açısından bir şarkı ve şarkı sözünü içeren (Y) türündeki 6j belgesinin %100'lük skoru ile ilk sırayı aldığı görülmüştür. Aynı eğitsel birimde %50'lik uyum ile en düşük skoru gerçekleştiren belgeler (İK) türünden "6c" ve (G) türünde (6i) belgeleri olmuştur.

Bu eğitsel birimde de yine ölçütler açısından %100'lük oranlarıyla Ö4 (ileri düzey için uzun; orta düzey için daha kısa; başlangıç düzeyi içinse çok daha kısa olmalıdır), Ö5 (geliştirilmesi beklenen becerilere uygun olmalıdır) ve Ö6 (öğrenenlerin yaşına ve ilgi alanlarına uygun olmalıdır) ölçütleri öne çıkmıştır. Eğitsel birim 6'nın en az yüzdeye sahip ölçütü ise %18,18 ile Ö1 (Fransızca konuşanların sesinin günlük kullanım bağlamlarında zenginliği ve çeşitliliğini yansıtmalıdır) olmuştur.

Tablo 8: Eğitsel birim 6'da bulunan özgün belgelerin ölçütlerle karşılaştırılması

Belge no.	Tür	Sayfa	ÖLÇÜTLER										Özgünlük düzeyi (%)	
			Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10		
6a	Y	104	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	90
6b	İK	105			+	+	+	+	+	+	+	+		70
6c	İK	107				+	+	+			+		+	50
6d	Y	107			+	+	+	+	+	+				60
6e	Y	110			+	+	+	+			+	+	+	70
6f	İK	111			+	+	+	+			+	+		60
6g	Y	111		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	90
6h	İK	112		+	+	+	+	+	+	+				70
6i	G	113		+		+	+	+	+	+				50
6j	Y	116	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
6k	Y	118		+		+	+	+	+	+	+	+	+	80
%			18,18	54,54	63,63	100	100	100	72,72	90,90	63,63	54,54	71,81	

5.7. Eğitsel birim 7

"Tous citoyens!" ("Herkes vatandaş!") başlıklı bu eğitsel birimin okuduğunu anlama etkinlikleri için yedi belge sunulmuştur. Bu belgelerden dördü (Y) türünden, biri (İK) türünden, ikisi de yazılı, işitsel ya da televizyon temelli medya belgeleri ve ikonografik özelliği birlikte yansıtan (Y-İK) türünden seçilmiştir. Bu eğitsel birimde, okuduğunu anlama etkinliklerinde kullanılan özgün belgelerin ölçütlere uyum düzeyi toplamda %71,42 olarak gerçekleşmiştir.

Eğitsel birim 7'de ölçütlere uyum düzeyi açısından en yüksek skoru %90 ile (Y) türündeki 7a belgesi almıştır. Eğitsel birimde %50'lik oran ile en düşük skoru gerçekleştiren belgeler (Y) türünden "7b" ve (İK) türünde (7d) belgeleri olmuştur.

Bu eğitsel birimin ölçütler açısından en yüksek skorunu %100'lük oranlarıyla Ö4 (ileri düzey için uzun; orta düzey için daha kısa; başlangıç düzeyi içinse çok daha kısa olmalıdır), ve Ö5 (geliştirilmesi beklenen becerilere uygun olmalıdır) ölçütleri almıştır. Eğitsel birim 7'de en az yüzdeye sahip iki ölçüt (%28,57) tespit edilmiştir. Bunlar Ö1 (Fransızca konuşanların sesinin günlük kullanım bağlamlarında zenginliği ve çeşitliliğini yansıtmalıdır) ve Ö3 (günlük yaşamın ve gündemin sorunlarını ele almalıdır) ölçütleridir.

Tablo 9: Eğitsel birim 7'de bulunan özgün belgelerin ölçütlerle karşılaştırılması

Belge no.	Tür	Sayfa	ÖLÇÜTLER										Özgünlük düzeyi (%)	
			Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10		
7a	Y	122		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	90
7b	Y	125		+		+	+	+	+					50
7c	Y	128		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	90
7d	İ	130	+			+	+				+		+	50
7e	Y	131	+	+		+	+	+			+	+	+	80
7f	Yİ	134		+		+	+	+	+	+	+	+	+	80
7g	Yİ	136		+		+	+	+	+	+				60
%			28,57	85,71	28,57	100	100	85,71	71,42	85,71	57,14	71,42	71,42	%71,42

5.8. Eğitsel birim 8

"Perles de culture" ("Kültür incileri") başlıklı bu eğitsel birimin okuduğunu anlama etkinlikleri için sekiz belgeden yararlanılmıştır. Bu belgelerden dördü (Y) türünden, dördü de (İK) türünden seçilmiştir. Eğitsel Birim 8'in okuduğunu anlama etkinliklerinde kullanılan özgün belgelerin ölçütlere uyum düzeyi toplamda %75 olarak gerçekleşmiştir.

Bu eğitsel birimin en yüksek skorunu elde eden belgeleri %90 ile (İK) türündeki 8b ve (Y) türündeki 8e belgeleri olmuştur. Eğitsel birimin %60'lık uyum düzeyi ile en düşük skoru gerçekleştiren belgeleri ise (Y) türünden 8f ve (İK) türünde 8h belgeleri olmuştur.

Bu eğitsel birimin ölçütler açısından en yüksek skorunu %100'lük oranlarıyla Ö4 (ileri düzey için uzun; orta düzey için daha kısa; başlangıç düzeyi içinse çok daha kısa olmalıdır), Ö5 (geliştirilmesi beklenen becerilere uygun olmalıdır) ve Ö6 (öğrenenlerin yaşına ve ilgi alanlarına uygun olmalıdır) ölçütleri almıştır. Eğitsel birim 8'de en az yüzdeye sahip ölçüt ise %25 ile Ö1 (Fransızca konuşanların sesinin günlük kullanım bağlamlarında zenginliği ve çeşitliliğini yansıtmalıdır) ölçütü olmuştur.

Tablo 10: Eğitsel birim 8’de bulunan özgün belgelerin ölçütlerle karşılaştırılması

Belge no.	Tür	Sayfa	ÖLÇÜTLER										Özgünlük düzeyi (%)	
			Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10		
8a	Y	140		+		+	+	+	+	+	+	+	+	80
8b	İK	141		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	90
8c	İK	146		+	+	+	+	+	+	+				70
8d	İK	146	+	+		+	+	+		+	+			70
8e	Y	147	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	90
8f	Y	148		+		+	+	+		+	+			60
8g	Y	152		+		+	+	+	+	+	+	+	+	80
8h	İK	152		+	+	+	+	+	+					60
%			25	100	37,5	100	100	100	75	87,5	75	50	%75	

5.9. Eğitsel birim 9

“Ainsi va le monde” (“Dünyanın gidişatı”) başlıklı bu eğitsel birimin okuduğunu anlama etkinlikleri için yedi belgeden yararlanılmıştır. Bu belgelerden dördü (Y) türünden, üçü de (İK) türünden seçilmiştir. Eğitsel Birim 9’un okuduğunu anlama etkinliklerinde kullanılan özgün belgelerin ölçütlere uyum düzeyi toplamda %62,85 olarak gerçekleşmiştir.

Bu eğitsel birimin en yüksek skorunu elde eden belgesi %100 ile (Y) türündeki 9b belgesi olmuştur. Eğitsel birimin %10’luk uyum oranı ile en düşük skorunu elde eden belgesi ise (İK) türündeki 9d belgesi olmuştur.

Bu eğitsel birimin ölçütler açısından en yüksek skorunu %85,71 oranlarıyla Ö5 (geliştirilmesi beklenen becerilere uygun olmalıdır) ve Ö6 (öğrenenlerin yaşına ve ilgi alanlarına uygun olmalıdır) ölçütleri almıştır. Eğitsel birim 9’da en az yüzdeye sahip ölçüt ise %14,28 ile Ö1 (Fransızca konuşanların sesinin günlük kullanım bağlamlarında zenginliği ve çeşitliliğini yansıtmalıdır) ölçütü olmuştur.

Tablo 11: Eğitsel birim 9’de bulunan özgün belgelerin ölçütlerle karşılaştırılması

Belge no.	Tür	Sayfa	ÖLÇÜTLER										Özgünlük düzeyi (%)	
			Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10		
9a	İK	158		+	+	+	+	+	+	+		+		70
9b	Y	158	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
9c	Y	161		+		+	+	+	+	+	+			70
9d	İK	166									+			10

9e	Y	16 7		+	+	+	+	+		+	+		70
9f	Y	16 7			+		+	+	+				40
9g	İK	17 0			+	+	+	+	+	+	+	+	80
%			14,28	57,14	71,42	71,42	85,71	85,71	71,42	71,42	57,14	42,85	%62,85

6. Tartışma ve sonuç

Bütüncemizi oluşturan belgelerin incelenmesinden elde edilen verilere göre oluşturulan Tablo 12’de görüldüğü gibi, ölçütlere en yüksek uyum düzeyi oranını %84,4 ile Eğitsel Birim 3 (“Faites passer le message”-“Mesajı iletin”) elde etmiştir. En düşük uyumun ise %62,5 ile Eğitsel Birim 5’te (“A l’horizon”-“Ufukta”) gerçekleştiği saptanmıştır. Eğitsel Birim 3’ün içerdiği belgelere bakıldığında (Tablo 5), dokuz belgeden sekizinin (Y) türünde olduğu; Eğitsel Birim 5’in (Tablo 7) ise toplam sekiz belge sunduğu ve bu belgelerin sadece dördünün (Y) türünde olduğu görülmüştür. Bu eğitsel birimde kullanılan diğer dört belgenin ikisi (İK), diğer ikisi de (G) türündedir.

Tablo 12: Ölçütlerin eğitsel birimlere göre gerçekleşme oranları ve eğitsel birimlerin özgünlük düzeyleri

EB	ÖLÇÜTLER										Özgünlük düzeyi (%)
	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	
1	70	90	90	60	80	100	90	80	60	70	%79
2	54,54	81,81	90,9	90,9	100	100	81,81	72,72	63,63	63,63	%80
3	44,44	88,88	88,88	88,88	100	100	88,88	77,77	77,77	88,88	%84,4
4	30	70	60	100	100	100	80	40	50	30	%71
5	37,5	50	25	87,5	87,5	87,5	37,5	87,5	62,5	62,5	%62,5
6	18,18	54,54	63,63	100	100	100	72,72	90,90	63,63	54,54	%71,81
7	28,57	85,71	28,57	100	100	85,71	71,42	85,71	57,14	71,42	%71,42
8	25	100	37,5	100	100	100	75	87,5	75	50	%75
9	14,28	57,14	71,42	71,42	85,71	85,71	71,42	71,42	57,14	42,85	%62,85
%	35,83	75,34	61,76	88,74	94,8	95,43	74,30	77,05	62,97	59,31	
										Bütüncenin özgünlük düzeyi	%73,10

Ölçütlere en yüksek ve en düşük uyum oranı gösteren 3 ve 5 numaralı eğitsel birimlerden de anlaşılacağı gibi bütüncemizi oluşturan belgelerden (Y) türünde olanlar her eğitsel birimde (İK) türündeki belgelerden daha yüksek uyum düzeyi göstermiştir (Tablo 13).

Aşağıdaki Tablo 13’te belge türlerinin eğitsel birimlerdeki ortalama uyum düzeyi oranları verilmiştir. Buna göre sadece Eğitsel Birim 1’de (“Vivre ensemble”-“Birlikte yaşamak”) tek bir örnekle temsil edilen (M) türündeki belge en yüksek oranda uyum göstermiş; diğer tüm eğitsel birimlerde (Y) türü üstünlük göstermiştir.

Tablo 13: Belge türlerinin eğitsel birimlerdeki ortalama özgünlük düzeyi oranlar

Eğitsel Birim ve özgünlük düzeyi→ ----- Tür↓	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	% 7 9	% 8 0	%84,4	% 7 1	%62,5	%71,81	%71,42	% 7 5	%62,85
Y (%)	93,33	86,66	86,25	80	70	81,66	75	77,5	70
İK (%)	43,33	72	70	46	50	62,5	50	72,5	53,33
G (%)	-	-	-	-	60	50	-	-	-
M (%)	100	-	-	-	-	-	-	-	-

Bu sonuçlara göre (İK) türündeki belgelerin seçiminde ve sunumunda özgünlük ölçütleri açısından sorun yaşandığı gözlemlenmektedir. Karikatür, fotoğraf, çizim, afiş vb. belgelerde özellikle kaynak gösterimi ile ilgili eksiklikler olduğu görülmektedir. Diğer türlerde referans hemen belgenin altında sunulurken (İK) türünde belgelerin referansının genelde öğretmenlerin ya da öğrencilerin bakmadığı ya da dikkatinden kaçtığı arka sayfalara bırakılması bu eksikliklerden biri olarak düşünülebilir. Zira öğrenme ortamına girişiyle birlikte zaten özgünlüğünün yitdiği eleştirilerine maruz kalan özgün belgelerin, bağlamdan ve belgenin üretildiği tarihin öznel koşullarından kopuk olarak değerlendirilmesi var olan özgünlük düzeyini de düşürmektedir. Bu nedenle, ikonografik türdeki özgün belgelerin kaynağının hemen belgenin altında verilmesi uygun olacaktır.

Ölçütlerin eğitsel birimlerde elde ettiği skorlar açısından bakıldığında aşağıdaki üç ölçütün (sırasıyla %88,74, %94,8 ve %95,43) öne çıktığı elde edilen bir başka bulgu olmuştur.

Ö4- (%88,74) İleri düzey için uzun; orta düzey için daha kısa; başlangıç düzeyi içinse çok daha kısa olmalıdır;

Ö5- (%94,8) Geliştirilmesi beklenen becerilere uygun olmalıdır;

Ö6- (%95,43) Öğrenenlerin yaşına ve ilgi alanlarına uygun olmalıdır;

Alan uzmanlarınca yazılan ve yine alanın en önemli yayınevlerinden birinin yayınladığı *Le nouvel Édito* (2012) kitabının yukarıdaki üç ölçüt açısından yüksek skor elde etmesi elbette anlaşılabilir bir bulgu olmuştur.

Yukarıda sayılan üç ölçütün dışında kalan ölçütler en yüksek skordan başlayarak (bkz. Tablo 12) aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

Ö8- Kaynağı gösterilmiş olmalıdır;

Ö2- Hedef dilin kültürünü/medeniyetini çalıştırabilmelidir;

Ö7- Öğrenilen dilin konuşulduğu ülkenin gündemi ve yaşamıyla ilişkili olmalıdır;

Ö9- Tarihi bulunmalıdır (bağlamı anlamak için);

Ö3- Günlük yaşamın ve gündemin sorunlarını ele almalıdır;

Ö10- Yazarı (üreteni) bulunmalıdır.

Ö1- Fransızca konuşanların sesinin günlük kullanım bağlamlarında zenginliği ve çeşitliliğini yansıtmalıdır;

Tüm bu ölçütlerden Ö8'in yüksek oranda gerçekleşmiş olması belgelerin özgünlüğü açısından önemli bir bulgudur. Ö1 ölçütünün son sırada yer almasının nedeni olarak bütüncemizi oluşturan belgelerin okuduğunu anlama etkinlikleri için önerilen belgelerden oluşması gösterilebilir. Bu belgeler arasında da sıklıkla (Y) türünde belgelerin bulunuyor olması bu sonucu getirmiş olabilir.

Bu bulgulardan hareketle, okuduğunu anlama becerisini geliştirmeye yönelik etkinliklerde kullanılan belgelerde de "Fransızca konuşanların sesinin günlük kullanım bağlamlarında zenginliği ve çeşitliliğini" yansıtan özelliklerin daha fazla bulunması önerilebilir.

Kaynakça

- Aslim-Yetis, V. (2010). Le document authentique : un exemple d'exploitation en classe de FLE. Synergies Canada, (2).
- Aydın, E. (2019). *Les documents authentiques dans l'enseignement du FLE*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Aydın, B. (2019). Enseignement Du Fle; Les Documents Visuels Utilisés Dans L'étape D'anticipation et Leurs Représentations. Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi , (41), 227-244 . DOI: 10.21497/sefad.586616
- Bérard, E. (1991). *L'approche communicative*. Paris: CLE International
- Cuq, J.-P. (2003). *Dictionnaire de didactique du français langue étrangère et seconde*. Paris: CLE International.
- Cuq, J-P., Gruca, I. (2003). *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*. PUG: Paris.
- Duda, R., Esch, E. & Laurens, J.-P. (1972). Pour une utilisation des documents non didactiques dans l'enseignement des langues. *Mélanges Pédagogiques*, 1-47.
- Günday, R.; Aycan, A. (2020). Documents authentiques visuels dans les manuels Edito A1 et Edito A2. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (20), 577-596. DOI: 10.29000/rumelide.792230.
- Heu, E., Abou-Samra, M., Perrard, M., Pinson, C. (2012). *Le nouvel Édito, Niveau B1*. Didier: Paris.
- Korkut, E. (2018). *Pour apprendre une langue étrangère*. Ankara : Pegem Akademi.
- Robert, J-P. (2002). *Dictionnaire pratique de didactique du FLE*. Paris: Ophrys.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.